برنامه راهبردی و عملیاتی کتابخانه مرکز آموزشی درمانی فیض

❖مقدمه:

۱ .معرفی کتابخانه

مرکز آموزشی درمانی فیض اصفهان در سال ۱۳۲۴ توسط مرحوم حاج عبدالعلی فیض درمحله ی طوقچی اصفهان با نام شفاخانه فیض تأسیس شد.

این مرکز شامل داروخانه، اتاق پانسمان و تزریقات ، آزمایشگاه و اتاق معاینه بود.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ساختمان قدیمی بیمارستان تخریب و درمحل آن با همکاری دانشگاه اصفهان ساختمان چشم پزشکی درچهارطبقه و با زیربنای چهارهزار مترمربع بنا گردیده و در سال ۱۳۶۲مورد بهره برداری قرارگرفت.

درسال ۱۳۶۵مرحوم فیض برای توسعه ی بیمارستان، ساختمانی در سه طبقه به مساحت ۶۳۰ مترمربع با همکاری دانشگاه بنا نمود که طبقه سوم فضاهای اداری سالن کنفرانس علمی و کتابخانه استفاده بعمل آمد. با تخریب ساختمان بخش در سال ۱۳۹۲ساختمان کتابخانه و سالن مطالعه به طبقه سوم درمانگاه جدید انتقال یافت.

کتابخانه مرکز از ابتدا گروه های آموزشی قلب و داخلی -جراحی و چشم وپرستاری را پوشش می داده و هرساله کتب تخصصی مورد نیاز این گروهها را فراهم می کرده و در سالهای اخیر بعنوان تنها مرکز چشم پزشکی کلیه منابع تخصصی رشته چشم پزشکی را خریداری و به اعضای گروه چشم و تیم آموزشی آن ارائه می کند. اکنون هم با همکاری ریاست مرکز جناب اقای دکتر دهقانی همچنان کتابخانه فیض پیشرو در منابع چشم پزشکی می باشد.

۲ .بیان ضرورت تدوین برنامه راهبردی

این سند، برنامه راهبردی و عملیاتی کتابخانه مرکز آموزشی درمانی فیض را بر پایه سنجه های ارزشیابی استاندارد کتابخانه های بیمارستانی دانشگاه های علوم پزشکی در قالب برنامه ی کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت با توجه به نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدهای کتابخانه تدوین گردیده است.

۳ .بیان رویکرد تدوین برنامه

رویکرد تدوین، سنجه محور و مرحله ا ی است و چهار اصل را رعایت می کند.

۱. پوشش سنجه های استانداردهای کتابخانه های بیمارستانی: سنجه های چک لیست، در شش حوزه استاندارد سازمان، مدیریت منابع انسانی، مدیریت منابع فیزیکی، محیطی و تجهیزات، مدیریت منابع اطلاعاتی، مدیریت منابع فناوری اطلاعات و مدیریت خدمات، در جدول راهبردی سطر اختصاصی دارد.
۲. تفکیک افق اجرا: برای تفکیک افق اجرا اقدام هایی که نیاز به تامین اعتبار کم یا فاقد اعتبار مالی بودند و لازم الاجرا برای اقدامات بعدی بودند به کوتاه مدت، اقدام هایی که به زمان و تامین تجهیزات و دانش تخصصی نیاز داشتند به میان مدت و اقداماتی که نیازمند تغییر ساختاری و خدمات بالینی گسترده تری بودند به افق زمانی بلند مدت منتقل شدند.
۳. استفاده از استاندارد کتابخانه های بیمارستانی جهت تدوین رویکرد برنامه : ساختار برنامه راهبردی بر اساس استانداردهای کتابخانه های بیمارستانی و براساس تعاریف مندرج در استانداردهای کتابخانه های بیمارستانی ایران (برنامه ریزی راهبردی، مدیریت منابع، مدیریت خدمات) تدوین شده است.

❖ چشم انداز:

کتابخانه مرکز در نظر دارد تا در ۵ سال آینده خدمات و اطلاع رسانی خود را بطور خاص به گوش کاربران خود برساند و با استفاده از منابع الکترونیکی موجود نیازهای اطلاعاتی آنها را برطرف کند. که در این راستا اهداف زیر در نظر گرفته می شود.

❖ ماموریت :

- ✓ دستیابی و به کارگیری انواع منابع اطلاعاتی
- ✓ سازماندهی ونگهداری منابع چاپی و الکترونیکی
- ✓ آموزش، تعلیم و تقویت مهارت های اطلاع یابی دانشجویان و اعضای هیئت علمی دانشگاه
- ✓ تسهیل در دسترسی به اطلاعات از طریق مشارکت در اشتراک منابع

❖ ارزش‌ها :

- ✓ بالابردن سواد اطلاعاتی کارکنان و کاربران
- ✓ پاسخگویی به کاربر در جهت ارائه و ارسال مستندات
- ✓ یادگیری مستمر با آموزش سالیانه کارکنان و کاربران در حوزه سخت افزار و نرم افزار
- ✓ همکاری حرفه ای با توسعه همکاری بین کتابخانه ای و شبکه های اشاعه اطلاعات
- ✓ عدالت و دسترس پذیری تأمین دسترسی برابر، از جمله فضای اختصاصی معلولین و خدمات ویژه بیماران
- ✓ کیفیت و روزآمدی خرید کتب جدید، وجین مجموعه و به روزرسانی منابع بر پایه خط مشی مکتوب مجموعه سازی
- ✓ حمایت از آموزش و پژوهش مبتنی برشواهد
- ✓ نظم و آراستگی و در دسترس پذیری منابع و خدمات کتابخانه
- ✓ تشویق و ترغیب کاربران بالقوه جهت استفاده از منابع و خدمات کتابخانه

❖ اهداف کلان کتابخانه

اهداف کوتاه مدت:

- ✓ جمع آوری، حفظ و نگهداری مدارک علمی با بهره گیری از جدیدترین روشهای علمی
- ✓ همکاری با کلیه دانشجویان
- ✓ به روزسانی وب سایت کتابخانه
- ✓ همکاری در تکمیل پروفایل پژوهشی اعضا
- ✓ اطلاع رسانی پایگاههای کتابخانه مرکزی

اهداف میان مدت

- ✓ توسعه فیزیکی کتابخانه
- ✓ تهیه محتوای آموزشی
- ✓ فراهم کردن زمینه کتابدار بالینی

اهداف بلندمدت

- ✓ ایجاد کتابخانه استاندارد
- ✓ تشکیل کمیته مشورتی انتخاب کتاب
- ✓ تهیه گزارش از میزان استفاده از منابع کتابخانه

جدول برنامه راهبردی مرکز آموزشی درمانی فیض

عنوان سنجه	راهبرد	هدف	افق زمانی	مسئول اجرا	منابع موردنیاز
سنجه ۶. وجود کارشناس رایانه	تأمین نیروی انسانی تخصصی از طریق ساختار سازمانی بیمارستان.	ارتقای قابلیت اطمینان و کارایی زیرساخت‌های فناوری اطلاعات کتابخانه.	کوتاه مدت	مدیر اجرائی	بکارگیری کارشناس کامپیوتر
سنجه ۶. وجود کتابدار بالینی	جذب نیروی انسانی متخصص	توسعه خدمات اطلاعاتی تخصصی متناسب با نیازهای حرفه‌ای کادر درمان	بلندمدت	مدیرمنابع علمی	مجوزاستخدام و دوره های علمی
سنجه ۷. وجود تجهیزات و امکانات برای ارائه خدمات به بیماران و خانواده آنها	استفاده از ظرفیت اعتبارات و منابع حمایتی بیمارستان و دانشگاه برای تجهیز فضای ارائه خدمات به بیماران	ارتقای دسترس‌پذیری خدمات کتابخانه‌ای برای بیماران و خانواده‌های آنان.	بلندمدت	مدیراداری	تامین اعتبارمالی
سنجه ۸. وجود استانداردهای لازم در مقابل حوادث طبیعی غیرمترقبه	استفاده از الگوهای استاندارد ایمن‌سازی ساختمان	بهبود زیرساخت‌های ایمنی و حفاظت از کتابخانه در برابر مخاطرات طبیعی	میان مدت	رابط حوادث و بلایا و تیم مدیریت بحران	تیم واکنش سریع
سنجه ۹. رعایت استانداردهای ورودی کتابخانه بیمارستان	بازطراحی ورودی کتابخانه با نیازهای گروه‌های مختلف استفاده‌کننده	ارتقای شرایط ورود و خروج ایمن و آسان برای مراجعین کتابخانه	کوتاه مدت	روابط عمومی	تامین اعتبارمالی
سنجه ۱۲. وجود فضایی اختصاصی معلولین	اتخاذ رویکرد طراحی مبتنی بر نیازهای عملکردی افراد دارای محدودیت	عدالت در دسترسی منابع اطلاعاتی	بلند مدت	مدیر امور اداری	تامین اعتبار مالی ، ایجاد فضا
سنجه ۱۳. وجود جذابیت محیط کاری در کتابخانه	استفاده از الگوهای طراحی محیطی متناسب با ماهیت کتابخانه	ایجاد آرامش و جذابیت محیط کاری	میان مدت	مسئول کتابخانه/ مدیر امور اداری	تامین اعتبار مالی

سنجه ۱۶. وجود تهویه مطبوع در کتابخانه	بهره‌گیری از فناوری‌های فیلتراسیون و تصفیه هوا متناسب با شرایط محیط بیمارستان	آسایش کاربران و توسعه شرایط محیطی استاندارد و سالم در کتابخانه	کوتاه مدت	مسئول تاسیسات	اعتبار نگهداشت
سنجه۲۰ارزیابی منابع اطلاعاتی	استفاده از بازخورد کاربران و گروه‌های تخصصی بیمارستان در ارزیابی تناسب منابع اطلاعاتی	ارتقای پاسخ‌گویی مجموعه منابع به نیازهای متغیر کاربران	کوتاه مدت	مسئول کتابخانه	دفتر دیرکرد، گزارش سالیانه تراکنش امانت و بازگشت کتاب از نرم افزار آذرسا
سنجه.۲۵. امکان دسترسی آنلاین کارکنان و کاربران کتابخانه به منابع علمی و پایگاه های اطلاعاتی	بهره‌گیری از سازوکارهای قانونی و فنی برای دسترسی پایدار و امن به منابع علمی دیجیتال	دسترسی به منابع اطلاعاتی بدون محدودیت به زمان و مکان	میان مدت	مدیر منابع علمی دانشگاه	خرید اشتراک پایگاه های اطلاعاتی
سنجه۲۶. وجود آموزش کارکنان و کاربران کتابخانه در خصوص سخت افزار و نرم افزار	بهره‌گیری از الگوی نیازسنجی آموزشی در تعیین محتوای آموزش‌های فناوری اطلاعات.	ارتقای سواد رایانه ای	میان مدت	واحد آموزش کارکنان	مدرس و فضای آموزشی
سنجه۳۱. وجود تابلو اعلانات	استفاده از ظرفیت واحد روابط عمومی بیمارستان در طراحی و ساماندهی محتوای اطلاع‌رسانی	اطلاع رسانی به کاربران	کوتاه مدت	مسئول کتابخانه	لوازم چاپ و پرینت
سنجه۳۷. وجود خدمات همکاری بین کتابخانه ای	استفاده از الگوی تقسیم کار و تخصص‌گرایی میان کتابخانه‌های عضو شبکه در ارائه خدمات اطلاعاتی	ارتقای دسترس‌پذیری منابع علمی از طریق توسعه همکاری‌ها	بلند مدت	مدیر منابع علمی دانشگاه	تفاهم نامه بین کتابخانه ها
سنجه۳۸. ارائه خدمات تخصصی مستمر ویژه بیماران	بهره‌گیری از اصول سواد سلامت در انتخاب، ارزیابی و ارائه اطلاعات به بیماران.	تقویت رویکرد بیمارمحور در ارائه خدمات اطلاعاتی و آموزشی کتابخانه	بلند مدت	واحد آموزش به بیمار	تجهیزات و محتوای آموزشی
سنجه۳۹. امکان ارائه خدمات تحویل مدرک در بالین بیمار	بهره‌گیری از اصول سواد سلامت در انتخاب، ارزیابی و ارائه اطلاعات به بیماران.	تامین نیاز اطلاعاتی در محل مراقبت بیمار	بلند مدت	کتابدار بالینی	دستورالعمل بالینی و ابلاغ آن

برنامه عملیاتی کوتاه مدت

عنوان سنجه	هدف عملیاتی	فعالیت اجرایی	مسئول اجرا	زمان آغاز	زمان پایان	شاخص ارزیابی
سنجه ۹ رعایت استانداردهای ورودی کتابخانه بیمارستان	رفع موانع و علامت گذاری درب شیشه ای بصورت ضربدر با چسب و ..	رفع موانع ورود/ تسهیل برای افراد کم بینا	روابط عمومی	تیر ۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۵	مشاهده علامت ها در ورودی درب شیشه ای
سنجه ۱۰. وجود تمهیدات اطفا حریق	ایمنی کامل و آمادگی کارکنان در مقابل حریق	چک کردن کپسول های آتش نشانی بصورت دوره ای / بازید فنی/ بررسی دتکتورها و کپسول های آتش نشانی /برگزاری مانور اطفاء حریق و آموزش کارکنان	رابط مدیریت بلا و حوادث	مهر۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۵	تجهیزات سرویس شده و آموزش کارکنان
سنجه ۱۱. وجود تابلوهای راهنما مراجعین در بخشهای مختلف	مسیریابی و اطلاع رسانی	طراحی، چاپ و نصب تابلوها و تابلوی اعلانات	روابط عمومی	مهر۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۵	مستندات و استقرار تابلو راهنما در ورودی بیمارستان و ابتدا بخش
سنجه ۱۶. وجود تهویه مطبوع در کتابخانه	استقرار محیط استاندارد جهت مطالعه	سرویس وسایل سرمایشی گرمایشی با تغییر فصول بصورت دوره ای/بررسی نظرات استفاده کنندگان از سالن های مطالعه در خصوص تهویه هوا	مسئول کتابخانه مسئول تاسیسات	مهر۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۵	دمای داخل سالنهای مطالعه و کتابخانه / مستندات
سنجه۲۰. ارزیابی منظم منابع اطلاعاتی	کنترل مجموعه / روزآمدی وارزشیابی مجموعه	بررسی کتب دیرکرد بصورت فصلی/گزارش تراکنش امانت و بازگشت کتاب بصورت یکساله از نرم افزار آذرسا	مسئول کتابخانه	خرداد۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۵	دفتر دیرکردها / مستندات گزارش تراکنش امانت و بازگشت
سنجه۲۸. گزارش هزینه کرد سالانه	شفافیت مالی	گزارش تجمیعی خرید کتب بصورت سالیانه/ ارائه گزارش خرید	مسئول کتابخانه	دی ۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۵	ردیف بودجه مصوب،مستندات گزارش خرید تجمیعی کتاب
سنجه۳۱. وجود تابلو اعلانات	اطلاع رسانی از مجموعه فعالیتهای کتابخانه	طراحی و چاپ آخرین اخبار برگزاری کارگاههای تخصصی و به روز کردن تابلوی اعلانات بصورت ماهیانه	مسئول کتابخانه	فروردین۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۵	مشاهده و به روزبودن اخبار تابلوی اعلان

برنامه عملیاتی میان مدت

عنوان سنجه	هدف عملیاتی	فعالیت اجرایی	مسئول اجرا	زمان آغاز	زمان پایان	شاخص ارزیابی
سنجه۸. وجوداستانداردهای لازم در مقابل حوادث طبیعی غیرمترقبه	ایمنی پایدار، تداوم خدمت رسانی با بحران پیش آمده	آموزش کارکنان برگزاری مانورهای دوره ای / فیکس کردن قفسه های کتابخانه / ایمن سازی ساختمان کتابخانه	رابط حوادث وبلایا مسئول کتابخانه	آبان ۱۴۰۵	اسفند۱۴۰۷	تیم واکنش سریع مشاهده قفسه ها تجهیزات سرویس شده آموزش کارکنان
سنجه۱۳. وجود جذابیت محیط کاری در کتابخانه	باز طراحی محیط کار / بهبود تجربه حضور کاربران / افزایش رضایت کارکنان	تغییر چیدمان ، افزایش فضای سبز،افزایش گل و گلدان ، رنگ آمیزی و تغییر مبلمان	مدیریت بیمارستان	آبان ۱۴۰۵	اسفند۱۴۰۷	فرم رضایتمندی از خدمات کتابخانه و نظر سنجی کاربران
سنجه۲۰. وجود ارزیابی منظم منابع اطلاعاتی در کتابخانه	کنترل مجموعه /پویایی مجموعه	رف خوانی، وجین مجموعه،برگزاری نمایشگاه وجین	مسئول کتابخانه	آبان ۱۴۰۵	اسفند۱۴۰۷	صورتجلسه وجین، مستندات نمایشگاه وجین
سنجه۲۳و۲۴. تعبیه زیرساخت اتصال به اینترنت از طریق میزمطالعه و اختصاص رایانه کاری	پوشش دهی کامل کتابخانه به اینترنت / تجهیز میز کاری پرسنل	کابلکشی شبکه و برق، نصب پریز، تأمین رایانه	واحد فناوری اطلاعات	آبان ۱۴۰۵	اسفند۱۴۰۷	استقرارتعداد کافی پریز در سالن های مطالعه ، کابل کشی شبکه، استقرار رایانه اختصاصی ویژه هر کتابدار
سنجه۲۵. امکان دسترسی آنلاین کارکنان و کاربران کتابخانه به منابع علمی و پایگاههای اطلاعاتی	امکان دسترسی کاربران به منابع اطلاعاتی در داخل و خارج از محیط کتابخانه و دانشگاه	تمدید اشتراک و راه اندازی دسترسی از راه دور	مدیر منابع علمی دانشگاه	آبان ۱۴۰۵	اسفند۱۴۰۷	بررسی میزان مراجعه به پایگاه ها، میزان دانلود،رضایت کاربران
سنجه۲۶. وجود آموزش کارکنان وکاربران کتابخانه درخصوص سخت افزار و نرم افزار	ارتقای سطح سواد اطلاعاتی کاربران	نیازسنجی اطلاعاتی از کارکنان و کاربران برگزاری دوره های مقدماتی و پیشرفته براساس تحلیل نیازسنجی	آموزش کارکنان	آبان ۱۴۰۵	اسفند۱۴۰۷	مستندات برگزاری کارگاه های آموزشی متناسب بانیازسنجی، بررسی نمرات و اثر گذاری کارگاهها

برنامه عملیاتی بلندمدت

عنوان راهبرد	هدف عملیاتی	فعالیت اجرایی	مسئول اجرا	زمان آغاز	زمان پایان	شاخص ارزیابی
سنجه۶. استقرارخدمات کتابداری بالینی	ایجاد جایگاه کتابدار بالینی دربیمارستان و حضور هدفمند آن در تیم درمان	تدوین شرح شغل و شرح وظایف، جذب نیروی آموزشدیده و افزایش مهارت های تخصصی کتابداران جهت حضور دربالین	مدیر منابع علمی دانشگاه	آبان ۱۴۰۸	اسفند۱۴۱۰	کتابدار بالینی مستقر،مستندات حضور در راندها
سنجه۷. وجود تجهیزات و امکانات برای ارائه خدمات به بیماران و خانواده آنها	گسترش خدمات تخصصی با تاکید بر بیمارمحوری	تامین محیط اختصاصی ویژه بیمار وهمراهان بیماران، تامین تجهیزات آموزشی مانند تلویزیون و ویدئو	مدیریت بیمارستان	آبان ۱۴۰۸	اسفند۱۴۱۰	استقرار امکانات و تجهیزات ویژه ارائه خدمات به بیمار و خانواده های آن ها
سنجه۱۲. وجود فضایی اختصاصی معلولین	ایجاد عدالت دسترسی منابع برای کلیه کاربران	ایجاد فضای اختصاصی ویژه معلولین/ایجاد مبلمان ویژه معلولین	مدیریت بیمارستان	آبان ۱۴۰۸	اسفند۱۴۱۰	استقرار فضا و مبلمان ویژه معلولی
سنجه۳۷.وجودخدمات همکاری بین کتابخانه ای	تبدیل کتابخانه به شبکه اطلاعات علمی جهت اشاعه خدمات تحویل مدرک	توسعه تفاهم نامه امانت بین کتابخانه ای اتصال به سامانه های تامین مدارک افزایش خدمات تحویل مدارک بین کتابخانه ای	مدیر منابع علمی دانشگاه	آبان ۱۴۰۸	اسفند۱۴۱۰	تعداد تفاهم نامه فعال و میانگین زمان تأمین مدارک
سنجه۳۸و۳۹. ارائه خدمات تخصصی مستمر ویژه بیماران وتحویل مدرک در بالین	تعریف و اجرای فرآیند تحویل مدرک در بالین بیمار تحت نظرپزشک معالج	تدوین دستورکار و ملاحظات اخلاقی، تعیین متولی، تأمین زیرساخت همراه، اجرای آزمایشی، ارزیابی و تعمیم	معاون آموزشی مدیردفترپرستاری کتابدار بالینی	خرداد ۱۴۰۸	اسفند ۱۴۱۰	دستورکار ابلاغ شده، تعریف و ارائه خدمت و رضایت بالای پزشکان معالج